

Het is tijd om gepamperde bankiers en speculanten van antwoord te dienen

Geschreven door Erik De Bruyn, Evert Peeters, Stephen Bouquin, Frank Roels

maandag, 07 juni 2010 05:25

Alexander de Croo heeft zijn cijfers op tafel gelegd. Voor hem is het duidelijk wie de crisis niét zal betalen. Voor het bedrijfsleven en de investeringsfondsen heeft hij nog meer fiscale vrijstellingen in petto. Géén vermogensbelasting en ook geen echte taks op de transacties op de beurs. Wel een verhoging van de reële pensioenleeftijd voor iedereen, en tal van lineaire belastingverhogingen en besparingen op de sociale uitgaven die door de werkende bevolking zullen worden gevoeld.

Het is dààr dat De Croo de 42 miljard wil halen die volgens het Planbureau tijdens de volgende legislatuur moeten worden bespaard. Die logica ontmoet jammer genoeg weinig fundamentele kritiek. Op fiscaal vlak wordt de ‘liberale’ logica door zéér veel politici ondersteund. Die logica is liberaal voor de hoogste inkomensgroepen, maar streng voor de lage inkomens. Ze is onrechtvaardig, maar ook contraproductief.

Men begripte ons goed: het heeft geen enkele zin de werkende bevolking blaasjes wijs te maken. Overheidstekorten verdwijnen niet vanzelf, zoals Guy Mathot ooit heeft beweerd. Maar dat de rekening opnieuw door de lage en middeninkomens zal worden betaald, is economisch onhoudbaar. De positieve effecten van een dergelijke politiek op de conjunctuur zijn meer dan twijfelachtig. Er dreigt immers deflatie: een domper op de economische groei. Bovendien is het onduidelijk of de publieke financiën op die manier op lange termijn gezond kunnen worden gemaakt. Het enige wat zeker is, is dat die strategie een *hold up* inhoudt op de sociale voorzieningen en de lonen.

Het voorbeeld van Griekenland wordt vandaag alom geciteerd. Maar helaas heeft nauwelijks een politicus/a of ‘commentator’ een dieper begrip ontwikkeld van wat er zich in Europa afspeelt. In heel Europa verhoogde de publieke schuldgraad sinds 2007 met gemiddeld 20% van het BBP. Leeft de Europese bevolking op ‘te grote voet’, zoals conservatieve economen ons willen doen geloven? Of is het toch vooral de redding van de banken en de daling van de fiscale inkomsten die de economische crisis veroorzaakte en die de schuldratio de hoogte hebben ingejaagd? Het debat over de schuld heeft dringend nood aan sérieux.

Ook in België stopte de belastingbetaler meer dan 20 miljard in de banken. Toch is de publieke controle over deze instellingen niet groter geworden. Integendeel: de speelruimte van de overheden wordt meer dan ooit ingeperkt door de ‘financiële markten’. Het geld dat in de banken werd gepompt kwam niet uit een massale uitverkoop van de goudvoorraad, noch uit het drukken van stapels bankbiljetten. De reddingskredieten moesten worden geleend, onder meer bij de bankinstellingen die kort daarvoor gered werden... Na aan de baxter van de overheid gelegen te hebben kregen deze financiële instellingen – dankzij een basisrentevoet van 1% of minder – quasi gratis geld bij de Europese Centrale Bank. Dezelfde instellingen leenden hun verse cash aan de overheid via het aankopen van staatsobligaties van 3, 5 of 7 jaar en dit aan rentevoeten van 6% of meer. Wanneer vandaag alarm wordt geslagen mag de recente historiek van de overheidsschuld niet worden vergeten. En vergeet ook de wurggreep niet waarin Griekenland, Spanje en Portugal worden vastgehouden.. Het speculeren op “default” (niet in staat zijn je schulden terug te betalen, nvdr) vanwege deze landen joeg hun rentevoet de hoogte in, tot bijna 13% wat Griekenland betreft. Wat voor de overheid rentesnieuwbal heet, betekent voor de *hedge funds* en speculanten “kassa kassa”. De nieuwe 750 miljard aan bankgaranties “om de euro” te redden betekenen in de eerste plaats dat wanneer landen hun schulden niet meer kunnen terugbetalen aan de banken, de Europese

overheid ditmaal bijspringt. Maar dit gebeurt niet zonder voorwaarden: alle begrotingen zullen vanaf volgend jaar aan een drastische controle onderworpen worden en overal is saneren de boodschap, zoniet wordt de kraan toegedraaid...

Open VLD heeft de dans geopend: er moeten megabesparingen komen op kosten van de werkende mensen. Velen beamen dit stilzwijgend. Voor al wie enige intellectuele eerlijkheid en enig rechtvaardigheidsgevoel heeft, is dit fundamenteel onaanvaardbaar. Na de financiële instellingen gered te hebben zouden we dezelfde instellingen nog eens hogere winsten verzekeren via het terugbetalen van de overheidsschuld. Dit is een dubbele hold-up op de maatschappelijke rijkdom. Als socialisten stellen wij dat er in de eerste plaats nieuwe inkomsten gehaald moeten worden bij de zeer hoge inkomenscategoriën, via een **vermogensbelasting**. Tegelijkertijd zouden de 'financiële markten' eindelijk onder controle moeten worden gebracht. Hun voortbestaan hing immers af van het overheidsingrijpen. De invoering van een **taks op financiële speculatie** (Tobintaks) vormt een bescheiden maar beslissende eerste stap. Vroeg of laat zal ook de **nationalisering van de financiële sector** opnieuw op de agenda komen. Deze instellingen brengen geen rijkdom voort. Geld kan geen geld maken, zoals men weet sinds de bijbelse jaren. De financiële instellingen maken winst dankzij de rente die ze op het verhandelen van kapitaal verdienen. Hun activiteit kan de economie ondersteunen maar ook parasiteren. Vandaag overheerst het parasiteren. De onbetamelijke winsthoger heeft tot overkreditisering geleid omdat schuldbeleggingen (hen) meer opbrengen dan productieve investeringen en eerlijke verdeling van rijkdom. Dit financiële systeem heeft de economie verziekt en het is op dit niveau dat er een draconische ingreep nodig is. **Publieke en coöperatieve banken** vormen al sinds de negentiende eeuw een stabiliserende factor in het bancaire systeem. Zij moeten opnieuw overhand krijgen. De private spelers mogen niet uitgroeien tot "too big to fail" instellingen. **Het speculeren** op overheidsobligaties, Credit Default Swaps en andere afgeleide beleggingsproducten moet worden stopgezet. Ook is er nood aan een **vermogenskadaster** om de controle op de kapitaalbewegingen te vergroten en een echte belasting op vermogens in de hele Unie mogelijk te maken.

Er zijn niet veel andere uitwegen. Of zal men wachten tot de moegetergde Europese bevolking weigert belastingen te betalen? Het is tijd dat de wereld van de werkende mensen de wereld van speculanten gepast van antwoord dient. Zij werden nooit verkozen en hebben meer macht vergaard dan vele regeringen samen. Daarom is het zinvol te stemmen voor socialistische, linkse en progressieve kandidaten die de openbare ruimte willen saneren van alle gepamperde bankiers en speculanten.

Erik De Bruyn is milieuambtenaar en 10^e kandidaat op de sp.a senaatslijst

Stephen Bouquin is arbeidssocioloog

Evert Peeters is historicus aan het SOMA (Brussel)

Frank Roels, Professor em. Univ. Gent.

Alle vier zijn actief in SP.a-Rood, de linkervleugel van de sp.a